

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompá Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni szíveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A Szezei csatorna.

(H. G.) Londonban izgatottan és aggodva tekintenek arra a keskeny csatornára, mely Európa, Afrika, Ázsia és Ausztrália között a hajóforgalmat közvetíti. Itt van a brit világuralomnak sarkpontja s Egyiptom és India birtoka a Szezei csatorna birtokához van kötve. Nem csoda tehát, hogy a brit admirális csapatokat küldött a Földközi- és a Vöröstenger összekötő útjára, mert Anglia elszörnnyüködve látja, miként támad az izlám világban mindenütt titkos és nyilt fölkelés, hogy az angol ligától megszabaduljon.

A szezei csatorna, amely a Gotthárdvasut mellett a tizenkilencedik századnak legnagyobb technikai csodája, a csatornában jubileumot ért meg. November 19-én volt 45 esztendeje annak, hogy ünnepiesen megnyitották.

A munka Lesseps Ferdinand vezetésével tíz évi rendkívüli erőfeszítést követelt. Az első ásóvágást Portszaidban 1859. április 25-én tették. Lesseps a szükséges nagy összegek biztosítására főként francia tőkével részvénytársaságot alapított, amely még ma is tennáll, és a legjobban jövedelmező társaságok egyike. A csatorna építését 25 ezer munkással kezdték meg. Ezek a munkások majdnem valamennyien felláhok voltak; de ezek a benszülött egyiptomiak a tropikus hőségben nem tudták a nehéz munkát elviselni s tömegesen elhaltak, úgy, hogy Lesseps kénytelen volt az európai munkásokat alkalmazni, ami az építés költségeit természetesen jelentősen növelte. A legnagyobb nehézséget az okozta, hogy a köves sivatag talaj egyáltalán nem szolgáltatott ivóvizet. Eleinte ezerhatszáz tevén, járatlan utakon szállították az ivóvizet, ami egymaga naponként 8000 frank kiadást okozott. Ezen a bajon csak akkor segítettek, a mikor 1863. végén a Zagazigtól Szezeig vezető édesvíz csatornát befejezték. Szívós kitartással küzdötték le a többi nehézségeket is, s leírhatatlan volt az örömmámor, amikor 1869. márczius hó 18-án először egyesültek a Földközitenger hullámai a csatorna déli végén levő keserűvíz tavak vizével.

Ezzel befejezést nyert ez a mű, a melynek megvalósításával a régi fárások

is foglalkoztak. Már a Kr. e. 14-ik században I. Szétoz és II. Ramzoz csatornát építettek a Nilustól a Timza tavon keresztül egészen a Vöröstengerig s ezzel az volt a céljuk, hogy flottájuk számára utat teremtsenek. De ez a csatorna csakhamar elzárnyosodott. Kr. e. a hetedik évszázadban Néko fáraó új csatornát kezdett építeni, amelynek a Nilust az arabiai tengeröböllel kellett volna összekötni. A legnehezebb előmunkálatok már beváltak fejezve, de egyszerre egy jóslat kihárította a fáraónak, hogy a csatorna csak az egyiptomiak ellenségeinek, a föníciaiaknak és az etruszkoknak fog hasznára lenni. Az egyiptomiak ennek következtében nem merték a csatornaépítést befejezni. Száz évvel később Dárius Hisztaszpesz felhasználta a befejezetlen művet s egy ideig folytatta s később a Ptolomeuszok dolgoztak rajta tovább. Kleopátra idejében a csatorna legnagyobb része már elzárnyosodott, de úgy látszik, hogy Traján császár alatt újra helyreállították. Az akkori történetírók megemlékeznek arról, hogy vízi utat építettek Kairó és a szezei öböl között. Az arabok is a hetedik évszázadban felhasználták egy csatornát Kairótól a Vöröstengerig, amelyen különösen gabonát szállítottak. De már a nyolcadik században ez a csatorna újra hasznavehetetlen lett s végül egészen eltűnt a feledés tengerébe.

A középkorban egyszer s másszor foglalkozott ugyan a kereskedő világ azzal a gondolattal, hogy a szezei tengersizost átszurják, de azt hitték, hogy az akkori technika eszközeivel még sem lehet megoldani ezt a feladatot. I. Napoleon újra felvette az eszmét s 1798-ban egyiptomi expedíciója alkalmával Lepére mérnök által kidolgoztatta a csatorna tervét. Azonban Lepére arra a téves következtetésre jutott, hogy a Földközitenger tükre majdnem 10 méterrel alacsonyabb a Vöröstenger tükreénél. Ezzel kérdésessé vált a terv kivihetősége és csak ötven évvel később állapította meg az osztrak Negrelli, hogy Lepére számításai tévedésen alapulnak. Szaid kedive Negrellt 1858-ban a szezei munkálatok főfelügyelőjévé nevezte ki. Utódja Lesseps Ferdinand lett, aki évezredek álmát megvalósította és a két világrész között levő szárazföldet átfurta.

A szezei csatorna hosszúsága 160 kilométer, szélessége 60—110 méter között váltakozik. A csatorna 8 méter mély. 1899-ben kibővítették a csatorna szélességét s 10 méterig ásták le a mélységét. Portszaid mellett két hatalmas moló jelöli meg a csatorna kezdetét. Ezek a molók szükségesek voltak, hogy a Nilus iszapját a csatorna medrétől távol tartsák. A csatorna innen magas gátak között belép a Menzale tóba, keresztül vágja El-Kautara mellett a dombos vidéket, keresztül vonul a Balah tavon és a Timza tavon, keresztül a Szerapénim sziklái s aztán belép a keserű tavakba, ahol már észrevehető a Vöröstenger apályja és dagálya. Szezei városától a csatorna még 4 kilométernyire visz el a tengerig. Az egész mű költségvetését 400 millió koronában állapították meg. Ebből 280 millió koronát részvényekkel fődöztek, a többit pedig a kedive bocsátotta a vállalat rendelkezésére. Ez a 120 millió korona volt az, amelyet Anglia a kedivének visszafizetett; később hatalmába kerítette a részvényeknek nagy részét is, úgy, hogy most az angol kormány teljesen dominálja a csatorna társaságot. A társaságnak óriási bevételei vannak. Minden hajónak minden személy után tíz frankot kell fizetnie. A szerződés értelmében a szezei csatorna használata egyaránt jogában áll a föld minden nemzetének, de Anglia, mint mindenütt, úgy itt is fitymálja a szerződéseket és a népjogot, önkényes uralmat gyakorol a csatorna területén s a csatornát az ő saját kizárólagos, elvitathatatlan tulajdonának tekinti.

A megindult küzdelem azonban nagyon is vitássá teszi a csatorna tulajdonát, mely hisszük, a háboru végére gazdát fog cserélni.

Háborús helyzet.

A múlt héten heves és erős harcok folytak az összes harctereken, amelyek ugylátszik, nagyjában és egészében előbbre vitték a közép-európai szövetség ügyét.

Az orosz harctér most több részre oszlik. A Visztula és a Varta folyók között harcol az orosz főserég a németekkel és Krakótól északra a mi főserégeinkkel. A múlt héten érkezett jelentések szerint az oroszokat ezen a helyen igen

nagy vereségek érték és bár a nagy döntő ütközet sorsa még nem dőlt el végleg; de már maguk az oroszok beismerik, hogy a németek bekerítő és át-törő hadmozdulatai igen energikusak voltak és súlyos veszteségeket okoztak nekik. Itt délről a mi hadseregeink is hatalmasan közreműködtek a siker érdekében, ők is erősen nyomták az orosz főerőt, visszaverték annak támadásait és ha nagyobb sikere nem lenne ezeknek a műveleteknek — úgy látszik — az oroszok nagy veszteséggel lesznék kénytelenek visszavonulni és nagy hadaikat újból csoportosítani. Külömben nem sokára többet tudunk ebben az ügyben.

Az orosz seregek másik része Przemysl várát zárja körül, de mostanában olyan tisztas távolságból, hogy az ostromlottak nagy kárt ne tehessenek az ostromlóknak. Hogy kezdenek-e valamit újból az erősség ellen: egyelőre nem tudhatjuk. Az orosz sereg egy másik része ott kóborol Galicziában és unalmában meg-megpróbálja a betörést a Kárpátokon. Idáig azonban erős harczi leczkéket kaptak a betörők Ungban és háromszor Zemplénben, a hol egy csapatjukat be is kerítették. Ugy látszik, más helyeken is próbálkoznak, de a hadvezetőség tart készletben ellenük elegendő számú csapatokat, ha nem is épen a határról űzik őket vissza, mert nem mindig a határvonalon lehet legsikeresebben harczra fejlődni.

Bukovinában Csernoviczot űritették ki a mi csapataink, mert orosz tulerő jelentkezése miatt elkerülhetetlen lett volna a város bombázása és pusztítása, így pedig ezt elkerülték.

A szerbiai harczterén erősen előnyömulóban vannak seregeink több helyen és már az ország közepe felé járnak a visszavonuló szerb hadakat üldözve. Belgrádba való bevonulásunk pedig igen nagy lelkesedést keltett királyunk uralkodásának évfordulati ünnepén.

TÁRCZA.

Három levél.

Három levél van megírva
A belső zsebemben,
Bajtárs! hogyha látsz melletted
Eldőlni... véresen,
Küdd el, küdd el szép hazámba
Arra a szép tájra,
Ahol napról-napra már valaki várja.

Az elsőből hadd tudja meg
Az én kicsi párom,
Hogy a szívét mindörökre
A szívemhez várom.

A másikban szüleimnek
Küldöm végső szavam:
Azt... azt írom, hogy messze vitt
Sorsom, szívem, utam.

Harmadikat a királynak
Tegyék asztalára,
Hadd tudja meg, hogy egygyel több
Vitéz katonája. *Stella C. Cordis.*

A hős gömöri fiúk.

November elseje örökké emlékezetes napja marad a csataterén hősiessen harczoló gömöri fiúknak. Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy szakaszomban egy két nógrádi jó palóczot kivéve, jobbára gömöri fiúk voltak, akik a rajvonalon mint igazi hősök harczoltak, kiknek mindegyike — kivétel nélkül — babért érdemel. Szakaszommal a kilométerekre terjedő raj-

A német-franczia harczterén egyes helyeken erősebb csapatösszevonások nagy harczokat sejtetnek és egyes várakat annyira megközelítettek már a németek, hogy azokat legközelebb ostromolhatják.

A török-orosz harczterén a török seregek egyidei pihenés után újból kezdték a harczot és pedig a perzsa határon, miután perzsa csapatok is csatlakoztak hozzájuk. A szuezi csatornánál diadalmasan előnyömuló seregek ellen az angolok egyelőre a csatorna védelmezéséhez láttak.

Az angolok veszteségeiről sok hirt olvasunk, kivált a tengeren, hajókban érik őket rettenetes veszteségek, amelyek ilyen, főleg tengeri világhatalomra nagyon lesújtó hatással vannak. Gyarmataik egy nagy része is lázadásban áll, sőt Írország népei is a nyílt ellenszegülés szélén állanak Angliával szemben. Nem mondhatunk rá mást, mint: „megkapta, a mit keresett.”

A rettentő harczok közepette mély megindulással várjuk a döntés közeledését, amely a sokat szenvedett népeket ismét visszavezetheti majd a borzalmak tengeréből a béke elvesztett áldásaiba.

Az újabb harczteréi híreket itt közöljük:

BUDAPEST, decz. 2. Hivatalos déli hadszínterről: Mivel ellenség visszavonulóban van, tegnap nem voltak nagyobb harczok. Előre küldött hírszerző osztagok ellenséges utóvédekre bukkantak és több száz foglyot ejtettek.

Öfelségéhez az ötödik hadsereg parancsnokától következő hódoló távirat érkezett:

„Tulboldogan kérem császári és apostoli királyi Felségedet, engedje meg, hogy dicsőséges uralkodásának hatvanhatodik évfordulóján az ötödik hadsereg leghódolatteljesebb szerencseki-vánatait rakhassam Felséged lábai elé azon legalázatosabb jelentésemmel együtt, **hogy az ötödik hadsereg csapatai ma Belgrád városát birtokba vették.**

Frank, gyalogsági tábornok.”

vonal balszárnyán alig voltam százötven méternél távolabb a muszka hadállástól. Napok óta folyt már az elkeseredett küzdelem Rudnikon fölül a San folyó partján, az orosz határon. — Mig végre velünk együtt a kassai honvédek több napos fáradságos harcz után október hó 31-én éjjel nyugovóra tértünk. A pihenő nem tartott soká. Mindszentek napján reggel 6 órakor puskaropogás ébresztett fel bennünket s nekik hangzik a parancsszó: „Riadó!”

Mintegy varázsütésre mozdul meg az egész tábor. A Kátay-század sietve gyülekezik. Együtt vagyunk már utra készen az erdő szélén. S most következik egy megható jelenet, amelynek méltó leírásához az én tollam gyenge.

Urbán István tábori lelkészünk teljes papi ornátusban, keresztel a kezében a század élére siet és feloldozásban részesít valamennyiünket, ütközetbe indulókat. Végül áldásra emelvén kezeit, lelkében szerencsét kíván a rengeteg erdőbe nyomuló vitéz honvédeknek...

Egész nap szünet nélkül folyik a harcz. A golyók süvitenek. Csak úgy csattog a fenyves, de nem a tavaszi fülemile dalától, hanem a haragos golyók haláltáncától. Sorunk gyérült, ritkult, elöttünk, megettünk s a fejünk fölött pedig a dum dum csattogott, srappell és gránát rengette a menyböltöt vagy szántotta a földet. És meg nem inogtunk, mindig csak rohantunk s mindig csak: előre!...

Soha olyan keserves, kétségbeesett csatát, aminő ez volt, nem láttam, pedig mióta jó Batyimból eltávoztam, volt néhányban részem. Nem volt akkor nappal, nem volt éjjel, csak puskadurrogás, ágyubömbölés, a levegőben füst, fület szagató hangzavar s a gömöri fiúk ott

BUDAPEST, decz. 3 án. Déli hadszínterről. Csapatainknak Kolubarán át való győzelmes előrenyomulása ellenséget arra kényszerítette, hogy **Belgrádot**, melynek védelmi művei észak ellen irányultak, **harcz nélkül adja fel**, nehogy ottani helyőrségét az elfogatás veszélyének tegye ki. Csapataink a Száván át és déli irányban hatoltak be Belgrádba és elfoglalták a várostól délre elterülő magaslatokat, a középületeket, köztük Németország és Ausztria-Magyarország követségi palotáit és nyomban katonailag is biztosították. Az arcvonal többi részén az ellenség visszavonulóban lévén, saját oszlopaik a feneketlen uton csak lassan juthatván előre, csupán kisebb harczok fejlődtek ki ellenséges utóvédekkel, kik közül mint egy 200 embert foglyul ejtettünk.

BUDAPEST, decz. 3. A „Budapesti Tudósító” jelenti: Addig is, amíg részletesebb jelentést adhatnánk az egyes kárpáti szorosok körül folyó harczokról, megállapítjuk, hogy a Zemplénbe betört ellenség teljes megverése és az ország területéről való kiűzése sikeresen halad előre. Zempléntől keletre csak itt-ott folytak kisebb mérvű, de mindennütt sikeres harczok az ország harárain kívül álló ellenséggel. Egy erősebb orosz hadoszlop megszállotta Sárosmegyének északkeleti határszéli részét. Az ezen csoport visszaverésére szükséges intézkedések folyamatba tétettek. A zempléni és sárosi hadműveletek közelében fekvő vidéken katonai részről megtétettek a sebesültek elszállítására vonatkozó s más hasonló előirászerű intézkedések. A minden eshetőséggel számító előrejelítés ezen jelenségének nem szabad a közönséget nyugtalanítania, avagy megtévesztenie, mint az első betörés alkalmával történt. Most is tények fogják rövid napok múlva beigazolni, hogy aggodalomra nincsen semmi ok.

BUDAPEST, decz. 3-án. Hivatalos jelentés: Helyzetünk északkeleti hadszínterén tegnap nem változott.

BUDAPEST, december 4. (Délután 2 óra 15 p) Ötödik hadsereg parancsnoka: *Frank* gyalogsági tábornok tegnap az alábbi sürgönyt intézte Öfelségéhez:

„Belgrád, 1914. december 3-án. Abban az ünnepélyes pillanatban, a melyben megadatott nekünk, hogy a belgrádi várra császári és apostoli királyi Felséged dicsőséges zászlaját tűzhessük; az összes fegyveres erőnek minden részéből e dicső jelvény körül egybegyűlt küldöttsége nevében kérem Felségedet, kegyeskedjék megengedni, hogy lelkes hódolatunkat legalázatosabban bemutathassuk. *Frank*, gyalogsági tábornok.”

csatáztak, hol halálravált szorongással, hol véres rohamokkal. Szegény bajtársaim, akik velem együtt ott feküdtetek a lövészárokból nyakig vízben, sárban, az esővel, köddel elátkozott vidéken, mily kevesen vagytok életben! Sokan pusztultatok el, de hősök voltatok, mint sok ezer hasonlóképen névtelen hős. Néha ettetek is valamit, ha az orosz srappell engedte s a tábori konyha a feneketlen sáron át tudott usztatni a lövészárokhig. — Néha el is aludtatok és meleg, puha ágyról, enyhén világított szobáról, kedves, édes arcokról álmodtatok. — Azután fölriadtatok. — Valami parancs jött s újra kezdtük... Majd sebet kaptunk, de azért sebesülten egész nap harczoltunk, birtuk tovább. A golyó és fájdalom nem tört meg bennünket. Emlékező erőnk meg sokszorozta az a tudat, hogy a hazáért, az asszonyért, a gyermekért, azért a szent földért harczolunk, a melyet most a veszedelemben tanultunk meg igazán — frázis nélkül — szeretni!

És kitarítottak velem a lövészárokból. — S midőn leszállt az este és sebesülten elvittek közületek s körültekintve, alig láttam közületek néhányat. Gondolkodóba estem. — A katonákat odakint a dicsőség, a becsület és a halál soha nem sejtett bajtársiasságban egyesíti. — Az a paraszt fiú, a ki egy perczig sem gondolt arra, hogy a mit véghez visz, az csodás hőstett... ott fekszik holtan mellettem, közelebb áll a szívemhez, mint a gavallér, a ki otthon maradt, noha módja lett volna ide jutni...

Édes hazánk és vármegyénk örökké hálás lesz ezért nektek, gömöri fiúk, kik megmutattatok, hogy a hős tud a hazáért szenvedni, helyt állni, meghalni!
Haynik Géza.

E táviratra Ófelsége ma Frank tábornokhoz alábbi sürgönyt intézte:

„A belgrádi várba kitűzött zászlónkra tekintő hű harcosok hódolatát örömmel fogadom és megindult szívvel emlékezem meg derék, kitűnően vezetett balkáni haderőről. Az ő hőies harcainak köszönhető Belgrád birtokba vétele is. *Ferencz József.*”

BUDAPEST, decz. 4 én. Érkezett délután 4 ó. 40 p. Déli hadszíntérről jelentik hivatalosan: Belgrádot tegnap ünnepélyesen birtokunkba vettük. Csapatunk a harcvezetés északi részében küzdelem nélkül haladnak előre, miközben tegnap 300 szerbet foglyul ejtettek. Aranycsapatok nyugatra és délnyugatra előrenyomuló csapatainkkal nagyobb ellenséges erők szállnak szembe és heves támadásokkal — a melyeket mind visszautasítottunk — a szerb hadsereg visszavonulását igyekeznek fedezni.

BUDAPEST, decz. 4 én. Hivatalos jelentés. Tegnap nap a Kárpátokban, Nyugat-Galicziában és déli Lengyelországban általában nyugodtan telt el.

Északi Lengyelországban a harcok még folynak.

BUDAPEST, decz. 4. „Budapesti Tudósító” jelenti. A kárpáti szorosokban nagyobb harc nem volt. Ellenség úgy Zemplénben mint Sárosban is visszavonulóban van úgy, hogy ma már a két vármegyének is csak igen csekély határszéli részei vannak az ellenség kezében.

BERLIN, decz. 3. Nagyfőhadiszállás jelenti. Hadszínterek egyikén sem történt lényegesebb esemény.

BERLIN, decz. 3. Anémet császár tegnap Boroszlóban megbeszélést folytatott Frigyes főherceggel, aki Károly Ferencz József trónörökös és hűzendorfi Conrad a vezérkar főnökével jelent ott meg. A császár később meglátogatta a hadi kórházat.

BERLIN, december 4. Nagyfőhadiszállás jelenti: Nyugati hadszíntéren Flandriában a francziáknak csapataink ellen intézett támadásait ismételtén visszavertük, hasonlóképen Altkirchtől délnyugatra, hol a francziák jelentékeny veszteségeket szenvedtek.

Keleti hadszíntéren a Mazuri tavaktól keletre az ellenséges támadásokat visszavertük, miközben az oroszoknak nagy veszteségeket okoztunk.

Lengyelországban offenzívánk normálisan halad.

A kémeek.

Pokoli sötét borult a kis város határára. Este hét óra volt még csupán, de a hideg, ólmos köd beburkolt mindent. Nem lehetett három lépésnyire látni.

Az országuton, a kis városból kifelé a bokáig érő sárban fáradtan bandukolt egy kis csapat ember. Nem nagyon ismerhették a járást, mert vezetőjük a vaksötétség dacára idegesen kémlelte az ut két oldalát, mintha föl akarta volna fedezni, hogy milyen a táj, tul ezen a sáros országut szalagon.

Már másfél órája bandukoltak fáradhatatlanul. A puskapor raktárhoz voltak kiküldve, mely a várostól két órányira feküdt, hogy az ottlévő őrséget váltsák föl. Mucziót őrizni mindig a terhes szolgálatok közé tartozik. Felősségterhes. Milliokat őriz ilyenkor egy-egy legény, milliokat, melyhez elég egy kis szikra, hogy hamuvá és porrá váljék. Kettős feleséggel. taposták a sarat a bakák tehát most, amikor a szülőfalujuktól távol, a délvidék ezer-veszélyű sötétjében tőlük, csupán tőlük függött egy fontos épület éjji pihenése. Fülükbe csengett még a főhadnagy szava:

— „Résen legyetek fiuk, mert pár napja már csaknem minden éjjel elfogtak azon a környéken egy-egy kémet, aki ott settenkedett a töltényraktár körül.”

Irtózatoss volt a sár... Pokol volt a sötétség...

Egy rozoga fahidhoz értek... Itt kellett balra kanyarodniok a mucziós épület felé, melyhez egy mellékut vezetett.

Az őrséget átvették 12 órára. A régi őrség fáradtan bandukolt vissza a város felé.

KONSTANTINÁPOLY, decz. 3 án. Főhadiszállásról jelentik: Csorokroában előnyomuló csapataink újabb eredményt értek el: Megszállották a Csorok folyótól husz kilométernyire keletre fekvő Radamics városát.

KONSTANTINÁPOLY, december 4. Főhadiszállásról jelentik: Török csapatok a Csopok folyó irányában nagy sikereket értek el. Részletek még nem érkeztek.

Előfizetési felhívás.

A „Gömör-Kishont” vármegyei közlöny rövid néhány hét alatt befejezi **harminczötödik évfolyamát** és megkezdí pályafutásának **harminczhatodik évét.**

Sem hangzatos frázisokra, sem öndicséretre nincs szükségünk, mert hiszen ez ugyis hiábavaló akkor, mikor csakis az olvasóközönség józan, komoly ítélletéről lehet szó.

A lap három és fél évtizedes multja mindennél beszédesebben igazolja azt, hogy a vármegye széles köreibben igyekezett a közélet ez organuma komolyságával és mindig tárgyilagos irányával a megfelelő magaslatra emelkedni. Igyekeztünk hű képet adni az eseményekről s a köz- és társadalmi élet terén nyugodt hangon bírálatot gyakorolni; nem egyszer egy-egy életrevaló s a gyakorlati megvalósításnál tényleg helyesnek bizonyult eszme felvetésével irányítóként a köz javára működni.

Régi jelszavunk a közérdeknek becsületes, önzetlen munkálása, s emellett ezután is híven kitartunk, mert egyedül ez az út bizonyult minden tekintetben helyesnek, ez vonzza körünkbe a munkatársak készséges gárdáját s lapunk barátainak és előfizetőinek számát csakis ez az irány gyarapíthatja!

Felhívjuk tehát lapunk barátait, hogy a f. év végén lejáró előfizetésüket idejében megújítani sziveskedjenek, nehogy aztán a lap expediciójában zavarok forduljanak elő.

Azokat pedig, kik előfizetői kötelezettségeiknek nem tettek eleget, kérjük, hogy hátralékaikat legkésőbb a hó végéig sziveskedjenek be- küldeni, mert ellenkező esetben a lap küldését beszüntetjük.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona
Fél évre 5 korona

A „GÖMÖR KISHONT”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Kabos Péter és a sógora, akivel a jó szerencse folytán ugyanabba az abtájlungba volt beosztva, egymásmellé kuporodtak a gyér világu őrszobában. Lefeküdni nem volt szabad. Odahúzták hát a széket a vaskályha mellé s pipálgattak. Beszéltek az asszonyról meg a gyerekről. Osztan csak elálmosodtak. Szinte jól esett, mikor éjtél-felé rájuk jött a sor. Elgémberedett tagjaikat kinyújtogatják legalább a levegőn.

Ejtél után pár percczel már az ő bakancsuk rőtta, taposta a puskapor raktár körül emelt hatalmas sáncz gerinczét, mely csaknem egy szintben volt az épület párkányzatával. Péternek is, a sógornak is a kör alakú védősáncz egy-egy félkörén kellett sétálnia, szabályos katonalépésben, hogy ellentétes sétájukkal egy időbe érjenek a fordulóhoz s hogy soha sem láthassák egymást. A fordulónál hangos vontatott jelet váltanak egymással, ellenőrizve, vajjon ott van-e mindkettő a helyén.

A jelszó most különösen könnyű volt. Nem lehetett hát a betanulásával, a kétszázszori elmondásával csipni a hosszú három órából. Kabos Péter azzal mulatott tehát, hogy találgatta, milyen lehet a körülötte elterülő vidék. Erdős e, mocsaras vagy szántóföld terül el körülötte? Van-e errefelé falu, vagy ők az egyetlen élőlények a kétórás körzetben? Mire gondol a sógor vajjon? Jut-e eszébe, hogy ők hárman, Péter, a sógor, meg a villámhárító nyújtogatják fejüket legmagasabban az égtel az éjszakában?

Hanem sötét volt. Kutyamódon sötét. Péter unatkozott, meg fázott is már. Hogy megmelegedjen, szélnek eresztette fantáziáját. Mi volna például akkor — gondolta — ha odabenn az őrszobában leütnék valahogy a lámpát s ki-

Hirek és vegyesek.

„A mi komitácsink.”

Igy hívják őt odalent a lövészárkok halálos birodalmában s ha este a földalatti odokban megbujnak sáros katonáink, róla száll a mese, bátoritón, melegitőn, lelkesítőn!

Tőlünk szakadt oda.

Nyár volt. Talán egy küzdelmes tenniszparti utolsó labdái röpültek odakünn a zöld városkertben, mikor megjött a hír, a háboru izgalmas híre.

Sohasem felejttem el azt az éjszakát. Fiatalos és erős volt a szívünk melege, százszorososan hangot kért a magyar voltunk, megfeszültek a kulturéletben elkényelmesedett izmok, kipirultak a modernül megsápadt arcok és ezen az éjszakán velünk volt ő is, a hatvan esztendő, mindég fiatal, forró vérű és meleg kedvű „bácsink”... vig volt, lelkes volt... az az éjszaka gyönyörű volt!

Jött a másnap. Elindultak a pántlikás, nótás vonatok és vitték győzni vagy utolsó cseppjéig kiomlani a drága magyar vért! Egy hosszú csók volt ez a másnap, a bucsu izgalmas, forró csókja, egy lelkes Isten veled talán a sohase látásig!

Másnap — eltűnt ő is!

A fiatal vérek lázas lüktetése forróvá tette az ő örökké fiatal vérét is és másnap nem meglepetten, de büszke hangsulylyal kérdezték az emberek:

„Igaz, hogy *Hámos* Aladár is elment?!...”

Es itt leteszi a száraz riportert a tollát és kezdődik valami, a mi félig legenda, félig csillogó mese, de alapjában véve igaz, ... tiszta szín igaz.

Az első naptól ott volt a tűzben! Ott, ahol ostoba hideg golyók ész nélkül beleszaladnak a meleg szívekbe, ahol először forró és piros vére volt szomjas a föld s csak azután kívánta a fehér, hideg téli gunyát!

Ott volt az első naptól — máig! Szürke automobil-ezredbeli uniformisában sokszor ott feküdt a göröngyös löárookban és biztos kezével küldte a haláltosztó golyót a gyűlölt ellenségre.

Eleinte csak azok képedtek el, akik körülötte voltak, csak azok előtt nőtt hőssé alakja, ma hadiparancsban jelent meg, hogy *Hámos* Aladár, a hatvan esztendő gömőri ur, talpig hős, vakmerően vitéz: *eddig 12 komitácsit lött agyon!*

Ma már végigszállt a győzelmesen küzdő katonáink ajkán a neve s megkapta ezt a büszke

gyulna ez a pokoli épület vagy ha most hirtelen hasoncsuszva kapaszkodna mögéje egy komitácsi bácsi, beleeresztené vállövébe nyitható-csukható szalonnás bicskáját? És így tovább... Szinte megborzongott ezekre a néma mesékre, amelyeket befelé mesélt önmagának.

Egyszer csak megáll... Elhalványodik... Mintha kukoricazörgés ütötte volna meg a fülét... Hallgatódzik... Semmi...! Eh! Számár vagyok! Gondolta magában. Hát ki az ördög jönne erre. De talán... Fenét! Hát persze, hogy hall az ember valamit, ha ilyen furessákon törí a fejét...

Megint...!! Nem! Ez már nem képzelődés...! Valaki jár a kukoriczásban!! No lám, hát akkor itt valami kukoriczás van alattam, — gondolta Péter — s megállt, feszülten hallgatódzva...

S... ssss... ssss... s... s... zörög tőle vagy hat lépésnyire a tengeri száraz levele...

Pétert elfutja a meleg... A hátán végig fut valami kis egér szelleme... Fölkapja a fegyvert, hogy ráduplicson a bujkálóra... De észhez kap! Mi lesz, ha nem találja el? S a fegyverének fölvilanásával eláruja magát, jó célpon- tot adva a kukoriczásban bujkálóknak...

Rákiáltson? ... Ezt nem is szabad... Ilyenkor löni kell... Löni hamar, ügyesen...

Hallgatódzott...?

S... s... ssss... ssss... s... egyre zörög a kukoriczás... Egnek áll Péter haja... Eszébe csap egy rémes gondolat, hogy mig ő vesztegeti a másodperceket, az alatt a titkos idegen macskamódon kapaszkodik már fölfelé a töltés lejtőjén... egy mozdulat és... elterülhet...

Hajszálai megmozgatják kék sapkáját... mely lassan emelkedik fölfelé... Arczáról eltű-

jelzőt: „a mi komitácink...“ És mikor a multkor egy vakmerő rohamban sápadtan bukott fel a hadnagy, élettelenül esett el az őrmester s megtorpant katonáink riadtan néztek szét s keresték, ki lesz az, aki az élre áll és elkiáltja a büszke hurrát... nem kellett sokáig keresniök. Előugrott ő és százszoros erővel zúgott a hurrá és fénylőbbek lettek a szemek, erősebbek az izmok, pirosabbak az arcok, — a roham végén *negyven szerb foglyot szállított be századával „a mi komitácink...“*

Mindezt talán színesebben és élethűbben írja meg az a budapesti újságíró, aki ordonánszéként van beosztva hozzá — majd valamikor, ha megjön a béke ideje és talán sokkal többet írhat majd mint én, akinek csak a hír beszél, de több melegség nem lesz a harcra kollégám tollában sem, több rajongást nem önthet ő sem a futó sorokba mint én, mikor „a mi komitácink“-ról megírtam ezeket az igénytelen sorokat.

Ott a dermesztő estéken biztosan eszébe jutunk neki mi is, hazaszáll a lelke és talán rólunk mesél esti mesét a vitéz czimboráinak... rólunk... Gömörrel — miért ne mesélnék hát mi néha róla, mi, a kik közül odaszakadt!

Glin.

Kitüntetett főpásztor. A mult héten a legnagyobb örömmel olvastuk, hogy öfelsége, apostoli királyunk sipeki *Balás Lajost*, a rozsnyói egyházmegye szeretett főpásztorát valóságos, belső titkos tanácsossá nevezte ki. A kitüntetett főpásztor közönségünk sokkal jobban ismeri többszöri közelebbi érintkezésből, buzgóságát és minden nemes ügy iránti érdeklődését számtalanszor tapasztalhatta, úgyhogy nincs szükség arra, hogy ez alkalommal őt külön méltassuk, eléggé méltatja fölkezt személyét a legmagasabb királyi elismerés és a nyomán támadó öröm és megelégedés. Rozsnyó város ebből az alkalomból tartott díszközgyűléstől üdvözölte a szeretett főpásztorát. A legmagasabb kitüntetésben részesült főpásztor, mint lapunk régi jóakaróját mi is szívünk melegével üdvözöljük.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter dr. *Zeman László* budapesti keresk. és váltótörvényszéki dr. *Vaisz féle* alapítványi joggyakornokot a rimaszombati kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Nyugalomba vonult törzsorvos. A „Hivatalos Lap“ e héten közölte, hogy a rozsnyói származású dr. *Wittchen László* I. o. fő-törzsorvosnak, a nagyváradi honvédállomás orvos főnökének, mint ez idő szerint szolgálatra képte-

nik a forráság, mintha jeges vízzel öntötték volna végig...

Dekkungba... ordítja az esze befelé... S Péter a töltés belső lejtőjére hasal szempillantás alatt, a csuszós sárba, nesztelenül... S a mint két szeme s fegyverének a csöve van csak szabadon, ismét hallgat... pedig érzi, hogy ezért a sok okoskodásért könnyen jöhetne egy kis föbelövés-féle...

Csend...

Egyszer csak: S... s... s ssss, sss... sss... Puff... puff... puff... felel rá a manlicher csattanó döreje...

Puff... puff...

Pétert előnti a tűz. Nincs benne már más, csak erő, most neki tudna menni bárminek... A fegyver hangja a legbuzdítóbb zene...

A lövések után a kukoriczás ismét néma lett... Az éj sötét. Csend van...

Az őrszobából kirohan az őrség... Péter jelentést tesz...

Sortüz...!!!

A kukoriczás néma.

— Bajonett auf! Átkutatni a kukoriczást! Három óra lehet. A sötétség beborít mindent... Lánccot képezve bukdácsolnak a fiúk a kukoriczás zörgő szárai között...

Semmi... Semmi...

Egyszerre aztán az egyik fiu elvágódik valamin. Nagy káromkodást bocsát utána... Elordítja magát...

— „Hé! Itt van!!“

Egy test... Beledöfik a bajonettet... Nem mozdul... Előkerül valahonnan a gyújtó... Písla világánál kimeresztett szemmel nézik... ki lehet...?

lennek, saját kérelmére hat óra való szabadságolását a király megengedte.

Főigazgatói látogatás. *Jurkovich* Emil besztercebányai tankerületi kir. főigazgató most a hét végén kezdte meg a rimaszombati főgimnázium látogatását s a jövő hét egynehány napján is itt időzik, mint *Széman* Endre prépost kedves vendége.

A Nyomorék gyermekek karácsonyfájáról tanácskozott e napokban a Fehérkereszt-egyesület elnöksége s elhatározta, hogy tekintettel arra, miszerint az idén mindnyáján egész lelkünkkel hős fiainknak karácsonyi ajándékára gondolunk első sorban, a szerencsétlen nyomorék gyermekek karácsonyfájára nyilvános gyűjtést nem fog rendezni, de miután a szerencsétlen gyermekeknek maga az elnökség *karácsonyfát fog állítani a Nyomorék gyermekek Otthonában december hó 20-án vasárnap este 5 órakor*, — az önkéntes adományokat, a miket a jószívű közönség reá szánt ezekre a szánandó teremtményekre, szívesen fogadja az egyesület elnöksége: *Lukács Gézáné, Baksay Dezsőné és özv. Kern Adolfné.*

Még közzé sem tettük e sorokat és máris egy jótékonyaságáról általunk jól ismert urnó: *Kirinyi Béláné* 10 koronát küldött be nyomorékjaink karácsonyfájára, melyért ez uton is hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

Elölépés. Dobsina város tisztis orvos dr. *Adriányi János*, mint tartalékos segédorvos, az északi harcztéren végzi nehéz feladatát. A „Hivatalos Lap“ mult héten hozta hírül, hogy a király főorvossá nevezte ki a Dobsina társadalomban vezetett szerepet vívő orvost.

Esküdtbíróági kinevezés. A kassai kir. ítélőtábla elnöke a rimaszombati kir. törvényszékhez az esküdtbíróág elnökéül az 1915. évre *Kolbay Sándor* kir. törvényszéki elnököt, helyetteséül *Cseh István* kir. táblai bírót rendelte ki.

Kitüntetések. A király az ellenséggel szemben tanusított bátor magatartásáért számos vitéz harcuzunkat tünteti ki. Legutóbb a besztercebányai 16 ik honvédgyalozezred ezredese *Hauser Sándor* a III. oszt. vaskoronarendet kapta a hadi ékítménnyel. A harcztérről beteg haza — Besztercebányára — került *Sáffrány Géza*, a 16-ik honvédgyalozezred őrnagya a III. oszt. katonai érdemkeresztet a hadi ékítménnyel kapta. Ugyanezen kitüntetést nyerte

Egy borju!

Péter elvörösödik... A fiúk majd meg szakadnak nevetőikben.

Reggel aztán viszik be nagy diadallal a kémet. Az ebédhez jó lesz czulágnak.

A kaszárnya udvarán nagy csődületet találnak, amint befordulnak a kapun. Egy jóképű magyar parasztagdát szorongat a főhadnagy,

— Maga sem fog többet éjjel csavarogni a mezőkön, arról jót állok. Ostromállapot van. Tudhatja, hogy halál fia, akit éjjel kint találok a mezőn... Fölkötöttünk mi már néhány kémet... Hagy hulljon a férgese...!

A szegény paraszt szeméből kibuggyan egy meleg könny, végigtörli zekéje ujjával.

— Könyörgöm alásan főhadnagy ur! Az Isten megáldja! A borjumat kerestem. Az én borjuccám. Este veszett el, oszt nagyon sajnáltam volna, ha ez az utolsó jószágom bitangba megy...

Az őrség jelentését azonnal megtette a főhadnagynak, átadva az agyonlőtt kémet, a borju személyében...

A szegény pára sáros volt, csatakos, véres... De gazdája ráismert azért a csillagról, a homloka közepén...

A czulágnak vége volt... A főhadnagy kaczagva adta vissza a keresett borjut az öreg parasztnak.

Aztán a kémekeket tréfálkozó, vidám hangulatban kísérték a kaszárnya kapujáig a fiúk, ahol boldogan mondott isten hozzádot a „kém“, a nehéz súlyától görnyedező öreg „kém.“

Füzesi Árpád.

az orosz hadifogságba esett *Illés Ödön* honvédszázados. — *Majoros Antal* jolsvai honvédtizedes arany érdemkeresztet kapott az északi harcztéren tanusított vitézségeért.

Fiatalokoruk bírósága. Mult hétfőn — nov. 30-án — *Fodor Zoltán* elnöklésével a fiatalokoruk bírósága tartott tárgyalást, melyen a vádhatóságot dr. *Mészáros István* vezető kir. ügyész képviselte.

Halálozások. *Biner János*, a Kosko Lajos helybeli mészáros mester szép kort ért nagyapja november 29 én 99 éves korában városunkban elhunyt. Folyó hó 1-én temették nagy részvét mellett.

Waxmonszy József méneskatona november 27 én a közkórházban hasi hagymázban meghalt. 30 án temették katonai pompával; kivonult a méntelep tisztikara és legénysége teljes díszben s a ravatalra a tiszték és a legénység külön-külön koszorut helyeztek. Az 5 ik cs. és királyi gyalozezred itteni zászlóaljának képviselői is ott voltak a zenekarral együtt.

Angi György szatmármegyei Görbed községbe való gyalogos a cs. és kir. 5-ik gyalozezredből súlyos betegen került a közkórházba, hol folyó hó 2 án 21 éves korában meghalt. Temetése f. hó 4 én katonai pompával ment végbe.

Szabó László az 5 ik gyalozezred 3-ik századához tartozó katona súlyos mellhártyagyulladásot kapott s a tartalékkórházban 22 éves korában november 29-én elhunyt. 30 án délután temették a közkórházból katonai pompával, a katonai zenekar gyászindulója mellett.

Kerekes István vármegyei irodatisztet gyász érte, amennyiben egy éves fia folyó hó 3-án meghalt. 4 én temették.

Ugyancsak a helybeli közkórházban halt meg f. hó 5-én *Nom György*, szatmármegyei Madarász községi illetékes 22 éves közkatona az itteni zászlóaljól, kit súlyos hashártyagyuladással f. hó 3 án vettek fel a közkórházba a vöröskereszt kiségitő kórházból.

Hősi halál. Vármegyénk tanító karának egyik derék, munkás tagja: *Öhlschlüger Ferencz*, a sajjögömöri ág. hitv. ev. egyház tanítója, az északi harcztéren történt megsebesülése után kapott súlyos betegségben a krakói kórházban nov. 5 ikén meghalt. A rokonszenves és nagy vidéken kedvelt tanító halála őszinte részvétet kelt s a sajjögömöri egyház külön jelentést adott ki és november 29 én kegyelete adóját gyászistentisztelettel róttá le.

A magy. kir. nyitrai 14. honvédgyalozezred tisztikara mély fájdalommal tudatja hét bajtársának a haza hősi védelmében az északi harcztéren történt elését. Ezek közt van *Nagy Pál* százados, *Nagy Ferencz* elhunyt polgármester derék fia is.

Az északi harcztéren a királyért és hazáért hősi halált halt hősök sorában ott találjuk *Turcsányi Tibor* járásbíróági jegyző — a 16. honvédgyalozezred hadnagya és századparancsnoka — nevét, ki főgimnáziumunk jeles növendéke volt s nov. 18 ikán 28 éves korában, boldog házassága 11-ik havában elesett. A gimnázium egy másik jeles növendéke: *Dráveczky Gyula* 67 ik gyalozezredbeli zászlós — *Záborszky Klemma* postatisztviselő unokaöccse — végzett felsőkereskedelmi akadémikus, okt. 20 án az északi harcztéren kapott sebesülése folytán 24 én meghalt 24 éves korában. Bajtársai eltemették a két hőst.

Zászló adomány. Lapunk mult számában felhívást tettünk közzé, hogy a harcuzba vonuló 7-ik menetszázadának zászlót ajándékozának hölgyeink; azonban erre már nem volt idő, mert lapunk megjelenésekor a menetszázad éjjel utrakelt. Azonban a nemesszívéről és áldozatkészségéről ismert *Hámos Aladárné* báró Vay Mariska urasszony a zászlóalap javára 10 koronát küldött lapunk szerkesztőségéhez, melynek vételét e helyen köszönettel nyugtázzuk, s a legközelebb induló nagyobb csapat részére szerzendő zászló költségére fordítjuk.

Adomány. Özv. *Runyai Györgyné* urnó a Nyomorék gyermekek otthona javára 15 koronát adományozott. Ez uton is hálás köszönettel nyugtázza az elnökség nevében: *Eperjessy József* pénztárnok.

Vármegyei bizottságok. A vármegyei törvényhatóság igazoló választmánya folyó hó 2-án, a központi választmány pedig folyó hó 5-én ülést tartott. Előbbinek tárgya a legutóbbi megyebizottsági tagválasztások elbírálása volt, utóbbi pedig az országgyűlési képviselő-választók ideiglenes jegyzéke ellen beadott felszólalásokkal foglalkozott.

Kérelem a közönséghez! A koronás segélyező-társaság a városunkban immár jelentékeny számban lévő sebesült katonákról mindenképen igyekszik gondoskodni s cigarettával is óhajtaná ellátni: azonban hiányzik a megfelelő munkássegítő kéz a cigaretták készítéséhez! Dohány van SZOYKA PÁL pénztáros urnál, arra kérjük az intelligens hölgyközönséget, sziveskedjenek Szoyka Pálnál jelentkezni azok, kik cigaretták készítésére vállalkoznak!!

Hálás köszönet. Az ipartestületi nyugdíjgyűlés — a valóban szép és nemes cél betöltésére hivatott intézménye városunknak — a háborus időkben megérzi azt, hogy tagjainak egyrésze hadba vonult s hogy a közönség más időkben tapasztalt áldozatkészsége sem nyilvánulhat meg olyan mértékben, mint erre az intézménynek szüksége volna és meg is érdemelné. Annál jólesőbb érzéssel, kell referálnunk arról, hogy az intézmény érdemes és köztiszteletben álló elnöke: id. Rábely Miklós, ki az egyesület ügyeit mindig lelkes ambícióval vezette s immár hatszáz koronát kitevő alapítványával nevét az idők végeig megörökítette, ezen alapítványt most 80 (nyolcvan) koronával gyarapította. A „Gömör-Kishont” szerkesztősége előtt a szerénységéről általánosan ismert lapkiadótulajdonos ezt óvatosan elhallgatta s Rónay Gyula titkár úrtól kellett tudomást szereznünk az adományról azzal, hogy az összeg átvételét a titkár lapunk útján az intézmény hálás köszönetének tolmácsolása mellett nyugtázza.

A népfőlkelői bemutató szemle vármegyénk területére vonatkozólag f. hó 2-án vette kezdetét a Hungária szálloda termében. A szemlén a polgári hatóságok Kubinyi Géza főispán képviseli s Sulyok nyug. honvédelezkedő és dr. Ethenczy Emil nyug. törzsorvos mint katonai vezetők végezik a szemlét. Első napon Rimaszombat város népfőlkelői állottak a bizottság előtt s 225 közül az idegenekkel együtt mintegy 64 egyén találtatott alkalmasnak. F. hó 9-től kezdve két bizottság fog működni.

Ármegállapítás. A hivatalos ármegállapító bizottság f. hó 2-án Kubinyi Géza főispán elnöklésével a városháza tanácstermében ülést tartott, melyen Lukács Géza alispán is jelen volt s résztvettek a rendezett tanácsú városok és járáások hivatalos képviselői.

Szivart, cigarettát a sebesült katonáknak. Rábely Miklós könyvkereskedő kirakata előtti ládikában szépen gyűlnek az adományok. Nov. 10-től decz. 1-ig összesen 2020 drb. cigarettát, 28 csomag dohányt, 182 drb. szivar gyűlt össze. Ugyancsak a gyűjtőládába dobált krajczárok és koronákból 17 korona gyűlt össze, továbbá sok gyufa, pipa, pipaszár, cukor, sőt még boxkenőcs is. Az adományokat ifj. Rábely Miklós rendeltetési helyére juttatta s öt méltán illeti meg teljes elismerés és hála szívességeért.

Katonák harcba vonulása. Az itteni 5-ik cs. és kir. gyalogezred 7. menetszázada mult szombaton éjjel vonult a harctérre külön vonaton s folyó hó 2-ikán este 8 órakor ismét egy menetszázad indult utnak az itteni állomásról. A menetszázad az Erzsébet téren sorakozott. Itt az eskü után az ezredes lelkesítő, szép beszédet intézett a legénységhez németül s ennek tolmácsolása után a menet élén a zenekarral, táklyák sorai között, óriási néptömeg kísérete mellett vonult ki a vasuti állomásra, hol bewaggonirozták s harsogó nótázás között, lelkes hangulatban indult el a menetszázad a nagy utra, hogy dicsőséget szerezzen a magyar névnek, a hazának és a királynak! — Itt említjük meg, hogy a koronás segélyező társaság ez alkalommal is fényesen gondoskodott a harcba vonulókról, s minden katona 20—20 darab cigarettát és téli ruhaneműt kapott a segélyező társaságtól.

Az „Iskoláink” 11-ik — deczemberi — száma Matolcsy Pál gondos szerkesztésében megjelent s vezető helyen közli Lőrinczy György kir. tan., tanfelügyelőnek a közigazgatási bizottsághoz intézett költői lendülettel megírt s a mai nagy eseményeket ecsetelő jelentését. — Majd Matolcsy Pál ír, szép alkalmi cikket „Gondolatok” címmel a népnevelői feladatokról s azután hivatalos közleményeket tartalmaz a lap.

Áldozatkész szeretetadományok. Abban a gigászi küzdelemben, milliók csatájában, amely a roppant kolosszusnak: Északnak a Déllal való szeretkezését van hivatva megtörni, a mi dicső magyar katonáink olyan fényes tanujelét adták halálmegvető hősiességüknek, hogy nemcsak mi, hanem az egész világ csodálatát és bámulatát is kivívták és Istenben, az ő lelkesedésükben, aczélkarjaikban bízva, diadalmasan fogják még kivívni a győzedelmet az előttük álló erőfeszítésekben is... Mireánk, itthon maradtakra is nagy kötelességet hártanak az idők. Nekünk is kötelességünk azokról gondoskodni, akik a harczmezőről sebesülten, betegen jönnek városunk falai közé: kórházainkba, hogy itt találjanak pihenést és gondos gyógykezelést. Büszke önérzettel mondhatjuk, hogy Rimaszombat város társadalma ebből derekasan ki is veszi részét. Szives buzgalommal, egész odaadással siet enyhíteni a sebesült beteg katonák szenvedéseit. Egy néhány lelkes, szívvel-lelékkel melegen érző férfiú egy olyan társadalmi egyesületet teremtett Rimaszombatban, amely lehetővé teszi a sebesült katonákról intenzívebben való istápoló gondoskodást. Ez az egyesület a „rimaszombati koronás segélyező társaság.” Elnöke Madarász Pál, aki korát meghazudtoló fiatalos hévvel, fáradhatatlan odaadással vezeti az egyesület ügyeit. Az egyesületnek tevékenysége sokoldalú: elsősorban is főtörekvése, hogy kórházainkban fekvő sebesült, beteg katonák kószait megjavítsa, továbbá ellátja a szükölködőket meleg ruhával, czípővel, gondoskodik elegendő szivar, cigaretták dohányról; a gyenge és súlyosabb betegeknek lehetővé teszi a csirke-becsinált és más könnyebb ételek elkészítését, az elgyengült betegeket ellátja, erősíti tiszta, zamatos aszu borral, gondoskodik továbbá a katonai hatóság felügyelete alatt álló üdülő kórház hathatósabb fűtéséről is; egyszóval igen sok mindenről és mindenhol ott, ahol a vöröskereszt egyesületet a körülírt anyagi határok megátolják a segítségben. Ők látják el szivar és cigarettával a hadba induló katonákat is. És amit legelső sorban kellett volna említenünk: az ő egyesületük teremt elő azokat a jobblelkű, hazafias, szolgálatkész rimaszombati magyar asszonyokat is, akik jó kedvvel, szívvel-lelékkel adják segítő kezüket a kószjavításhoz is. — A magyarok Istene áldja meg működésüket, aranyozza meg nevüket!

A téli háboru borzalmait ellen katonáinknak prémre van szükségük, akiknek van ilyen fölösleges, küldjék e címre: **Hadsegélyező hivatal Budapest, Váci-utca 38. A posta ingyen szállítja.**

Közgyűlés. A gömörmegyei gazdasági egyesület f. hó 1-én Szent-Ivány József elnöklésével közgyűlést tartott, melyen az áruforgasztsági szövületet ügye is tárgyalatott.

Oltár helyett ravatal. Rimatamásfalva községben nov. hó 30-án szenzáziós eset történt. Nemes István katona, ki a mult héten jött haza az északi harctérről, a vele vadházasságban élő Kohári Zsuzsannával folyó hó 1-én akart törvényes házasságra lépni s már kezében volt a dispenczió is, mikor szomorú valósággra ébredt, hogy az asszony hűtlen lett hozzá s mást boldogít szerelmével. Hétfőn este hűtlenségen érte feleségét s Mannlicher fegyverével agyonlőtte. Az asszony nyomban kisenvedett s Nemet a katonai parancsnokság letartóztatta. A bíróság elrendelte a hulla felboncolását s ezt folyó hó 1-én dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos és dr. Bleier Leó körorvos végezték. Az asszony 27 éves volt s két gyermek maradt utána.

Muzeumunk gyarapodása. A Gömörmegyei Muzeumegyesület újabb az alábbi tárgyakkal gyarapodott Zsuffa Kálmán ur és neje jószívű adománya folytán: Egy porcellán leveles tál kék virágos fedéllel. — Egy finom porcellán kávé csésze (Schlaggenwald) aljjal, beégetett finom tájkrajzzal. — Egy porcellán

kávé csésze aljjal, kék virágos. — Egy fehér mázos majolika virágos kis korsó. — Egy közönséges zöld mázos, két füles vajtartó edény. Egy könyv alaku barna mázos pálinkás butykos. — Egy Emich Gusztáv-féle nagy képes naptár az 1862. évből. — Mindezekért hálás köszönetét nyilvánítja az igazgatóság.

A liszt árusítása a hadiállapot alatt. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara az eddig kiadott értesítései kapcsán arra figyelmezteti a lisztárusítással foglalkozókat, hogy a kormány újabb rendelete szerint a malmok deczember hó 7-től kezdve csak három fajta lisztet fognak őrlni: finom téstalisztet (nullás), főzölisztet (kettes) és egy fajta kenyérlisztet. A főzöliszt csak 30 százalék árpaliszttal, a kenyérliszt csak 33 százalék árpaliszttal vagy 30 százalék tengeri, burgonya vagy rozsliszttel keverve bocsátható forgalomba. Kétféle liszt-pótlékot is szabad keverni, de ezek együttevőve 30 százaléknál többre nem rughatnak. Buzalisztet rozsliszttel tetszés szerint lehet keverni, azonban e keveréket is a fenti arány szerint liszt-pótlékkal keverve szabad forgalomba hozni. A keveréklisztet akár zsákokban, akár egyéb zárt csomagolásban, csakis a liszt kevert voltának és keverék arányának feltüntetése mellett szabad árusítani. Fűszer, vegyes, kiskereskedők és szatócsok tiszta buza és rozsliszt készleteiket folyó évi deczember hó 24-ig bezárólag továbbra is árusíthatják keverés nélkül. Aki e rendelkezések ellen vét, 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Sebesültek érkezése. Losoncraól folyó hó 2-án délután 6 óra tájban a rendes személyvonattal 386 sebesült érkezett városunkba, kik többnyire november hó 20—23-ig tartó harczok alatt az északi harctéren s a Kárpátok között sérültek vagy betegedtek meg. A sebesülteket már Losoncra külön választották s az itteni állomáson gyorsan ment a szétosztás. 40 sebesült a Nyustya—likéri kiséítő kórházba tovább ment, 301 a főgimnáziumban helyeztetett el a Vöröskereszt kiséítő kórházában, 25 beszállított a közkórházba és 20 a Vöröskereszt mentelepi kiséítő kórházában talált jó elhelyezést. A sebesültek mindjárt elhelyezkedés után jó meleg vacsorát kaptak és gondos orvosi ellátásban részesültek. — A sebesülteket egy népfőlkelő hadnagy, polgári foglalkozására nézve ügyvéd s az aradi ügyvédi kamara elnöke és dr. Mörschitz orvos érkezett ide. Az állomáson kint volt Kubinyi Géza főispán, a Vöröskereszt-egylet elnöke, ki átvette a tiszti jelentést s személyesen ellenőrizte a sebesültek szétosztását, mely példás rendben történt. A Vöröskereszt-egylet részéről még dr. Kármán Aladár felügyelő, Gaál Emil gondnok és dr. Lusztig Sándor orvos; a közkórház részéről: dr. Fuchs Izsó orvos, s a mentelep részéről: Pöcher Gyula százados fogadta a sebesülteket. A főgimnázium helyiségeiben jelenleg 368 sebesült van, a tornacsarnokban a gyöngéledők szobájában, hol a helyőrségi katonarvosok is teljesítenek szolgálatot — 60 beteg van elhelyezve, kiknek gondozása és ellátása mintaszerű.

Orosz fogságban. A „Tolnai Világlap”-ban látható Alexay András 66. gy. ezredbeli főhadnagynak — a volt serkei molnár fiának — a hős pilótának képe, ki számos sikeres felrepülés után orosz fogságba esett. — Ugy halljuk, hogy dr. Lányi Tivadar jolsvai tiszti orvos is orosz fogságban van, s dr. Schwarcz Márk tiszolczi orvos dr. Schwarcz Jenő nevű orvos fia szintén orosz hadifogságba került, honnan aggódó szüleinek levelet is irt.

Halálos fejszecsapás. Urajon i. évi október 21-én a közös telken lakó unokatestvérek: Vasas László és Vasas Anna összevesztek afelett, hogy Vasas Anna a trágyát a Vasas László lakása közelébe hordta. Rádásul még Vasas Anna szidalmakkal is illette a férfit, ki már a trágya miatt is dühös volt, s fejszét ragadva három ütést mért a Vasas Anna fejére, úgy hogy az rögtön eszméletlenül összeesett, s még aznap meghalt. Erős felindulásban elkövetett halált okozott súlyos testi sértés miatt állott f. hó 2-ikán az itteni kir. törvényszék előtt Vasas László, s a bíróság jogerősen két évi és hat havi börtönrre ítélte őt; egy hónapot és 9 napot a vizsgálati fogság által a büntetésből kitöltöttnek vett a bíróság.

Ruhanemüt a katonáknak. Lapunkban közölt felhívás és kérelem áldozatkész közönségünk soraiban élénk viszhangra talált, s *Szoyka* Pál urhoz, a koronás segélyző társaság pénztárnokához ruhát, pénzt, dohányt küldtek a nemeslelkű adakozók. Kérjük újból, hogy *nadrágot és mellényt minél többet kegyeskedjenek küldeni!!* Legutóbb adakoztak a következők: Simon Mihályné 7 hósapka. Dr. Kovács László 3 nadrág, 2 mellény, 1 kabát. Kalla Mihályné 2 téli alsónadrág. Széman Endre prépost 2 nadrág, 2 mellény. özv. Dankó Józsefné 1 nadrág, 1 mellény. Csizi Pálné 1 nadrág, 1 pár téli cipő, 1 kor. készpénz, 3 pár harisnya. Fábian Béláné 1 nadrág. Mőlezer Gyuláné 10 korona névnap megváltás címén. Lovas Sándorné Bátka 5 korona. Ifj. Rábely Miklós gyűjtőszekrényéből átvettem 140 csomag dohány, 20 szivar, 1000 cigarettát. Broczkó József 1 kor. N. N. 60 fillér. özv. Runyai Györgyné katonák karácsonyfájára 15 korona. özv. Győry Lajosné szül. Bakos Emma 2 méter tűzifa befuvarozva a sebesültek részére.

A gabonaneműek őrlése. A miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara közli a közönséggel a kormányhoz azon újabb rendelkezését, mely szerint f. évi deczember hó 7 től kezdve a malmok buzából csak három fajta lisztet fognak termelni, finom tézta lisztet (nullás), főzlisztet (kettes) és egy fajta kenyérlisztet. A főzlisztet 30% árpaliszttal, a kenyérlisztet 33% árpaliszttal vagy 30% tengeri, burgonya vagy rozsliszttel keverve szabad csak forgalomba hozni. A kenyérliszthez lehet kétféle pótlékot keverni, de a kettő együtt 30%-al több nem lehet. A buzaliszthez rozslisztet tetszés szerint lehet keverni, azonban az e fajta lisztet is csak az iménti módon keverve lehet forgalomba hozni. Rozsból csak egyféle lisztet szabad őrleni és szintén csak a fenti arány szerint keverve szabad forgalomba helyezni. Árpából 70% arányúnak megfelelő egységű minőségű lisztet kell előállítani. Az érdekelt malmok forduljanak továbbá felvilágosítás végett a Kereskedelmi és Iparkamarához.

Megnyit a korcsolyapálya. A múlt héten kedden este villamos fény mellett csakugyan megnyitották a korcsolyapályát, ami, tekintve a korai, deczember elei időt, nagyon kedvező kilátásokat nyújt a sport híveinek, mert hosszú szezon remélhetnek. Az egyesület elnöksége különös figyelemmel van a katonaságra is s így ők is részt vehetnek ebben a szép sportban itteni időzésük alatt.

Apolló-színház. A múlt héten érdekes műsorral tartott a mozi újabb előadásokat eléggé élénk pártolás mellett. Különösen a katonák látogatják nagy számmal s mindig friss, újabb darabokkal élénkíti programját. Kedden, f. hó 8 án pedig jótékony célú előadás lesz, melynek tiszta jövedelméből a felét a koronás segélyző társaságnak ajánlotta fel a tulajdonos.

Gondatlan anya. Özv. *Oláh* Józsefné rimasimonyii asszony f. évi szept. 7-én elment hazulról s 6 éves kis leányát egyedül hagyta otthon. A kis leány gyufát kerített a házban, tüzet rakott, miközben ruháskája lángra lobbant s a kis leány olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy harmadnapra, szeptember hó 10 én meghalt. Folyó hó 2 án a kir. törvényszék *Kolbay* Sándor elnöklésével tartott főtárgyaláson dr. *Mészáros* István kir. ügyész vádbeszéde után a gondatlan anyát 8 napi fogházra ítélte, azonban a novella értelmében az ítélet végrehajtását három évre felfüggesztette.

Halálos pipaütés. Szentsimonban f. évi november 5 én ifj. *Kisbellér* Ágoston több társával, köztük *Kisbellér* Józseffel kiment a Szentsimon melletti ugynevezett Szöllővölgy erdőbe. Utóbbi előbbi többiben csutolódo szavakkal illette, mire *Kisbellér* Ágoston pipájával úgy fejbe ütötte *Kisbellér* Józsefet, hogy a fiatal fiú összeesett, koponyarepedést szenvedett s még azon napon meghalt. A kir. törvényszék folyó hó 2 án vonta kérdőre *Kolbay* Sándor elnöklésével tartott főtárgyaláson a 18 éves bűnös legényt s erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés miatt dr. *Mészáros* István kir. ügyész vádbeszéde és dr. *Institórisz* Endre védő beszéde után négy hónapi fogházra ítélte őt. 24 napot a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vett. A kir. ügyész felelősséget jelentett be.

Esküdtársi főtárgyalás. A rimaszombati kir. törvényszék mint esküdtársi bíróság 1915. év február elsejére tűzte ki a szándékos emberölés büntetével vádolt *Lőkös* József ügyének tárgyalását.

Csöd. A klenőci kölesönös segélyző szövetkezet ellen — saját kérelmére — a csödöt a rimaszombati kir. törvényszék elrendelte. — Csödbiztos: *Fodor* Zoltán kir. törvényszéki bíró. Tömeggondnok: dr. *Törköly* József, helyettese: dr. *Witt* Sándor.

Bűnös anya. Ratkósebesen Vregyik Zsuzsanna megszülte múlt hó 23 án törvénytelen fugyermekét s aztán rátaposott az ujszülöttre s mikor halva volt, kivitte a községtől 2 kilométerre és ott elásta. A csendőrség rájött a bűncselekményre és jelentette az esetet, mire a vizsgálat megindult s f. hó 4 én *Desouffy* Árpád nagyrőcei kir. járásbíró és dr. *Mészáros* István vezető kir. ügyész jelenlétében dr. *Zehery* István kir. törvényszéki orvos és dr. *Krcs* Gyula vashegyi bányaműorvos felboncolták a kis hullát. A bűnös anya beismerte a bűncselekményt s azt vallotta, hogy egy öreg asszony felbujtására követte el tettét.

A poéta szakaszvezető. Az itteni Vöröskereszt kiségitő kórházban ápolták a székelly származású *Hegyi* Sándor szakaszvezetőt, ki múlt hó 26-án a kórházból távozásakor a következő „zöngeménnyel“ vett búcsút:

„Rimaszombat.

Rózsafának nézem ezt a várost
Holott a hervadás ideje van már most,
Mégis kihajt rajta egy-egy rózsza,
Hogy a világ beszélgesen róla.

Azok a szép hölgyek a virágok,
Akiket én néha-néha látok,
El, eljönnek hozzánk a szobába,
Némelykor, egy kis látogatásra.

Csak titokban nézem milyen szépek,
S milyen édes, csengő szavakkal beszélnek.
Nem látszik meg rajtuk se pőg, se büszkeség,
Ugye, hogy már ez is csupa gyönyörűség.

Ne vegyék rossz néven aranyos szép hölgyek,
Hogy e kis papíron magokról beszéllek;
Mert ha a vész eláll, új világ támad fel,
S megtelik minden szív dallal s szeretettel.

Majd akkor egy lapon, ha dalomat nézik,
Édes, csengő hangon együtt elbeszéllek;
Ha e néhány sorról akkor eszükbe jut
Hogy egykor ismerték azt a székelly fiút.“

Halálos égés. Sziliczen f. évi október hó 12-én id. *Hajdu* István, egy 71 éves öreg ember és leánya: *Mezei* Andrásné együtt voltak a lakásban s *Mezei*né 3 éves *Ilona* nevű kis leányát meg akarta mosni meleg vízzel; e célból a takaréktűzhely melletti padon levetkőztette meztelenre. Ekkor hirtelen ki kellett mennie az asszonynak. *Hajdu* István pedig, kinek addig ügyelni kellett volna a gyermekre, elaludt a padkán. A kis leány véletlenül magára rántotta a forró vízzel telt fazekat és oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy 18 án meghalt. A helybeli kir. törvényszék *Kolbay* Sándor elnöklésével f. hó 4 én tartott főtárgyaláson *Lehoczky* Márton kir. ügyész vádbeszéde után az öreg embert 8 napi fogházra ítélte, de az ítélet végrehajtását felfüggesztette, *Mezei* Andrásnét, ki nem bizonyult bűnösnek, felmentette védelejtés folytán.

CSARNOK.

Csatatéren.

Élni vágyom! Nekem élnem kell!
Érzem lelkeimmel s tűz szívemmel.
A golyók felém hiába süvitnek
Mert a haláltól úgysem félek.

Hiába szebb s jobb a hús árnya,
Hiába nyugalom országa,
De még ne jöjjön, legyen távol tőlem,
Lesz még idő, mikor majd kérem.

Addig nekem sokat kell járnom
Viruló és hervadt tájakon
Keresni azon titkos boldogságot,
Mely számunkra rejtve adatott.

Meg kell ismernem sok országot;
Népek szívében a világot
S keresnem hűen, hol lakik a béke
Szívünknek örökös reménye.

Stella C. Cordis.

Messziről jött levelek.

1914. szeptember hó.

Hogy már régen nem irtam, bizony annak leginkább *Petár* király volt az oka. Ne higgye, hogy én többet tudok a háborúról, mint maguk a *Sajó* mentén. Megőrülünk, ha a sebesült szállító chauffeur hoz egy újságot, melyből győzelmi híreket olvashatunk. Az említett leveleket nem kaptam, talán azért, mert időközben a második Bataillonhoz kerültem. Most négy nap óta nyugodtan vagyunk. Örülök, hogy legényeim egy kicsit kipihenhetik magukat. Általában csak egy dologtól félttem néha, hogy a fiúk kifáradnak vagy megijednek. Ez az aggodalmam eddig teljesen alaptalan volt, 24 órai munka után akárhányszor, két-három órai alvás után, sipom hangjára úgy ugrottak az ágyuhoz, hogy szinte könybe lábbadt a szemem a büszkeségtől. Amiről azt hittük, régen a múlté: a hősiesség, azt minden órában látom az ágyutűzben tréfálkozó legénység soraiban. Nem egyszer megtörtént, hogy elém ugrott két-három legény: „Mán csak inkább münk, mint a hannagy ur“ s testükkel akarnának védeni a shrapnellétől. Azt hallottam, hogy a háboruban eleinte mindenki fél. Nem igaz! Az egész legénységem: tüzéség, gyalogság — most honvédek is vannak hozzám besorozva — már az első napon, kivétel nélkül jelentkezett, ha valami veszélyes szolgálat önkénytelen teljesítéséről volt szó.

Van egy kis kutyám s egy kecském. Előbbi egy hosszalábú korcs rattler. Egyszer a legnagyobb kalamajka közepette csak mellettem termett és azóta nem hagy el — ha az üteg előtt állok szembe fordul velem s lesi minden mozdulatomat. Minden sipjelre, minden vezényszavamra mint a villám az üteg felé fordul s helyeslő ugatással végigszalad a fronton s a következő vezényszóra megint előttem áll vékonyka lábain s néz a szemem közé. Honnan, mikor jött, nem tudom. Neve *Bilekzahn*. Együtt alszunk, a herkö páternek se engedi át a köpönyegem szélét s egy tálból eszünk — már tudniillik előbb én. A kecske — hadisákmány, fekete, komor és jó tejet ad. Neve: *Jablönica*. Külföldön fogta *dojkám*: *Sófálvi* György, csikmegyei góbbé. „Jobb leszen ennek tejéből az csokoládé, mint a mit vízből főztem eddigelé, alázattal jelentem hadnagy urnak megfogom s apcinuron (értsd *Abziehgschnur*) vezetni fogom elfelé.“ Így szólt György s azóta tejből iszom a csokoládét.

Apropos csokoládé! Irtam e már szegény *Kohr*ról? Kereskedő volt az erdélyi havasok között. Szabóságot is tanult s ő volt az első tisztiszolgám. Gondos, hű, szótlán és megbízható. Aug. 8 án sötét hajnalban spirituson főzött csokoládét a sánczárókban, a csészéit (rendes, ép csésze volt, a jó ég tudja hol szerezte számomra) kiütötte kezéből egy gránát. Első veszteségünk volt. Nem merem megírni azóta hányan maradtak el tőlünk — szegény jó gyerekek!

Higgye meg, azért mégis szép dolog ez a jó öreg háború! Schwungot kapott az emberiség. Régi, hatalmas, igaz emberi érzések keltek életre. A futuristák, kubisták és más efféle Ungezieferék kipusztultak. Ismeretlen fizikai és szellemi erők ébrednek az egyesekben. Sokszor kérdelem magamtól, hol vettem én ezt a kötelességtudást? ezt az önbizalmat? hidegvért? egészséget? Egyetlen egyszer sem éreztem kimerültséget. Jó öreg *Napoleon*ról pedig többet nekem ne meséljenek: hogy így, meg úgy, ott és akkor aludt el, amikor akart, hát ezt a hadi tényt az ütegekben mindnyájan megtudjuk csinálni. Alvás helyett néha enyelegnek. Kérdezi *Szakács*ot az altiszt: „Hányadnapos az inged hé?“ „Csak ez az egy van“ mondja ő. „Mért nem hoztál többet?“ „Két három hétig csak el leszek vele valahogy, aztán meg úgyis a fekete császár jányai mosnak rám.“ Mondja a másíknak: „Teremtésit a sűrű hajadnak, bundás, cseppig lenyiratám vala helyedben, mert mivel olyan országba menünk, a hol a király is vakarózik.“ (Bocsánat, de mitelénk ez még nem illetlen.)

A napokban küldök pénzt pamutra azzal a kéréssel, hogy kössenek sok hósapkát — fel az északi harcztérre, mi itt nem fogunk annyira fázni.

Sok üdvözet az egész háznépnek, Sanyit,

Szajkót s az öreg Madyt is hozzászámítva. Az ő görbe tacska lábaira néha szükségem lenne különben, mert ezek a feketék úgy beássák magukat, hogy alig tudom őket kifüstölni jóféle ekarral.

Emlékezik rá, hogy valaki fogadni akart velem, hogy nem lesz világháború? Egészen szép kis háború lett. Ha haza kerülök s nagyon ráérek, összefogom számolni, hány hadüzenet történt. Olykor el is képedek egy kicsit magamban: Ezt mind el kell nekünk nadrágotolni?

Akik azt hitték, a vártüzés szerepe a háboruban nem számottevő, azt hiszem most belátják csekély tévedésüket. Namur, Lüttich, Antwerpen, Verdun, Mabeuge, Przemysl! És e mellett az erősebb posztóknban és ellen mindenki a nehéztüzéségtől várja a megoldást. S mi, ha akarunk, tudunk könnyűek is lenni, olyan sziklás utakon, hegyeken, sarakban mint én jártam és verekedtem az üteggel, bajos is lett volna „nehéznek” lenni.

— Csaknem 19 órán át szakadatlanul tüzeltünk. A D. szoros nevét minden legényemnek még az unokája is ismerni fogja. Az előttünk fekvő gyalogszázadnak öt tisztjével reggeliztünk együtt, este a kadét volt a századparancsnok. Szinte pár perc alatt esett el kapitány, hadnagy egymás után, ettől kezdve a század sirva és ordítva ment előre. Az nap a két század egy foglyot sem csinált. Magam láttam, hogy a bakák puskatussal vertek agyon minden elérhetőt.

Ugy-e mennyi borzalom — de nekem most ez az elemem és sok-sok levélpapírost tudnék azzal is tele írni, a mi szép és fölemelő van a háboruban. De azért néha vágyom haza egy kicsit megpihenni, lelkileg is. Ezek az óriási arányok gondolatban, tettben, erőszítésben a kimerültség érzését keltik az emberben (de csak mikor szünet van) s vágyik kicsi dolgok után. Azért csak irjanak minderről, jót mulattam azon, hogy egy leány a hősapkakötő iskolában megkérdezte, mi lehet a komitácsi? Eddig azt hitte valami cigányféle, de mióta azt olvasta, hogy katonáink hamarosan leszédtek a fákról őket, mégis inkább valami termésnek gondolja. — Mondja meg neki, hogy bizony a komitácsi olyan termés, ami már régen megérett arra, hogy leszédjék vagy épen a fára akasszák, ahol termett.

Az a hír járja, hogy m. i. őrség felvált itt bennünket, akkor megfürdöm, de azért mégis jobb szeretnék maradni.

* 1914. Október hó.

Mellen tisztelt Nagyságos ur. Hadnagy uramnak parancsára tudatom, hogy egy nem nagy baja történt nekije, mert ellenséggránát rádőltte Beobachtungs standot, de csak keze ment ki hejiből és szemibe ment binokli üveje, nem baj, csak dagadt és nem bír írni, de nemsokára. Spitalba rá ér, orvos ur mondja a kis agryázkodást. És tudatom, hogy főhadnagy ur, mikor követt és fődét tüzekek lepucczolták fölöle mindjárt kiáltotta: behalte dasz Kommandó és komandirozta a Tüzet, csak északa ajulta el. És tudatom szegény kis kutyát agyonütte a főd. Nemsoká irok, ne tessék félni. B. sofför.

U. i. A hadnagy ur nem akarja, hogy megírjam én, hogy főhadnagy lett. Majd ő nemsokára írja. Másolta: Antares.

Segélyakció.

Lukács Gézáné alispánné kezeihez ujabban a következő adományok érkeztek, melyeknek vételét e helyen nyugtázza:

Vajda Pálné 11 hősapka, 4 pár érmelegítő. Hámos Aladárné szül. báró Vay Mariska ismételt 4 öltözet trikó, 1 pár érmelegítő.

Madarassy László oldaltalaj jegyző községeiből 27 hősapka, 38 pár érmelegítő, 12 baskötő.

Záborszki betléri körjegyző utján, Sajóházán készült 85 hősapka, 45 érmelegítő.

Nagy Pál Bakostörök 10 mellény, 5 hősapka, 5 pár érmelegítő.

Antóni Ida Kövi, részéről küldött meleg holmik nyugtázásánál a „Gömör Kishont” 47 ik számában 11 pár érmelegítő tévedésből kimaradt.

Pósa Lajos nemesradnóti ref. lelkész ur utján beküldött és Bodon Balázs községi bíró által befuvározott élelmi szereket a Vöröskeresztnak átadva, azt a nevezett egyesület nyugtázza,

mindazonáltal nem mulaszthatom el, hogy hálás köszönetet ne mondjak ezen kis község lakoságának, mely a háború kezdete óta oly nagy áldozatkésztséget tanusított, ez alkalommal pedig Szegedy Lenke és Pósa Jolánka eszközölték a gyűjtést. Lukács Gézáné.

Adományok a Vörös-kereszt egyesület részére.

Az elmúlt héten ismételt szíven nyilatkozott meg társadalmunk hazafias áldozatkésztsége a helybeli vörös kereszt egyesület részére juttatott adományokkal:

Dr. Mesko Miklós 20 korona, id. Rábely Miklós 10 korona, Polacsek Mária, Simonics Teréz, Karola és László Helpa 10 korona, dr. Institőrisz Endre 20 korona, Nagyszuha község 17 korona 20 fillér.

A nemes szívű adakozók áldozatkész buzgóságukért ez uton fogadják igaz köszönetünk és hálánk kifejezését.

A magyar szent korona orsz. vörös-kereszt egyes. rimaszombati városi választmánya.

Szerkesztői üzenet.

„A francia majom.” Mult számunkból sajnálatunkra kimaradt az ügyes tollal megírt közlemény. Közben pedig elvesztette aktualitását, mert illetékes egyének intérvencziója után lekerült a másorról. Eltettük, lehet, hogy még szükség lesz rá; most nem volna czélzerű bolygatni az ügyet.

H. G. Köszönjük, besoroztuk; legszívélyesebb meleg üdv!

T. I. Kajdanó. Köszönjük, alkalomadtán közölni fogjuk. Ha egyéb prózaféle dolgokat is kapunk, azoknak talán még nagyobb hasznát vehetnők.

Kiadó lakás, eladó ház.

Az **Andrássy-ut 3. szám** alatti telken lévő egy utcai fronttal bíró és egy udvari lakóház szabad kézből eladó. — **Ugyanott** egy négy szoba és mellékhelyiségekből álló lakás **1915. május hó 1-től** kiadó. Értesítést ad **dr. Institőrisz Endre** ügyvéd **Rimaszombatban.** 6—*

A Tompa-szálloda

teljesen újon berendezve és átalakítva, ajánlja az utazó közönségnek **tiszta egészséges szobáit**, jó magyar **konyháját** és saját termésű valamint hegyaljai **borait** mérsékelt áron. Tisztelettel

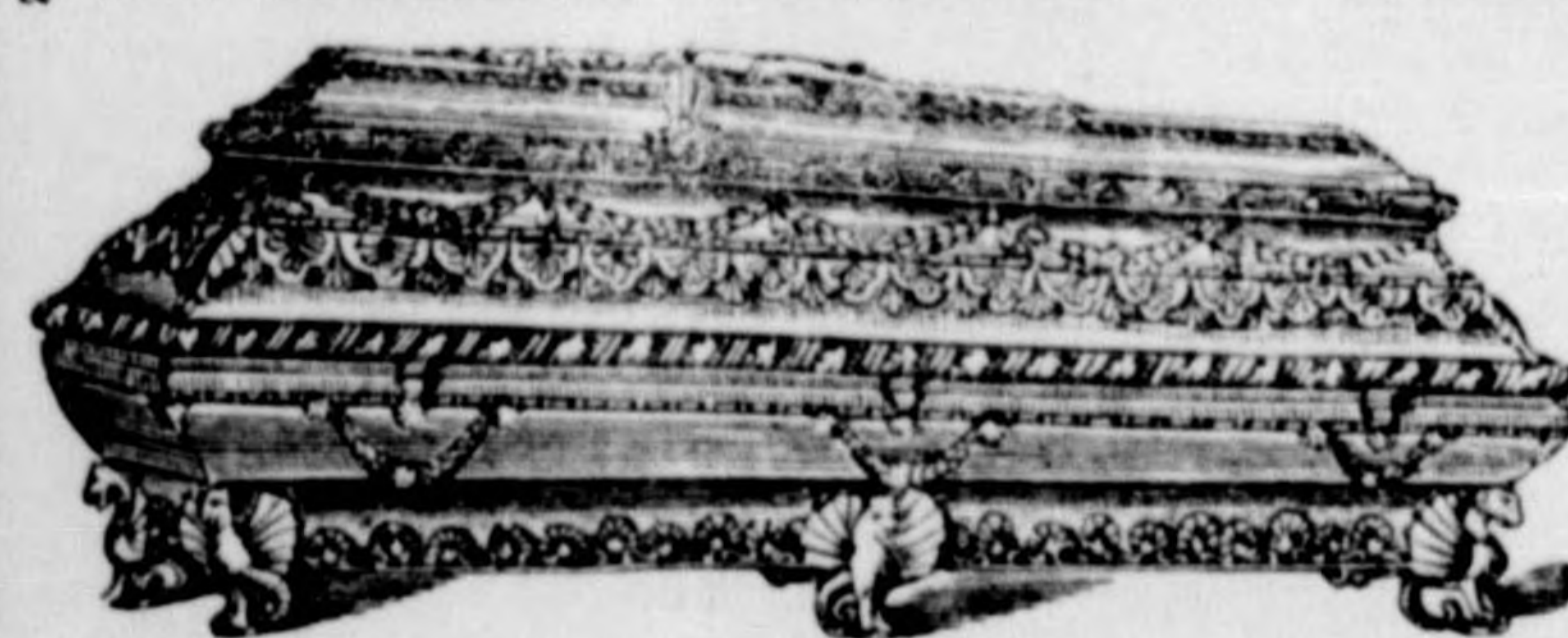
12—12

GEDE ISTVÁN vendéglős RIMASZOMBAT.

ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

9—* **TEMETKEZÉSI VÁLLALATA**
RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle **temetkezési vállalat a Deák Ferencz-u.**

„**ZSUFFA**”-féle **házban** van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindentéle **érc- és fakoporsókból.**

valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekből, minélfogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen diszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönb a temetésekkel járó összes

teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállaltatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utcza 24.

Használt, de még jó karban levő

káder-fűrész

keresek megvételre. — Ajánlatok **HEGEDÜS JÁNOS** építész **NEMESMARTON-FALA** (u. p. Rimaszécs) intézendők.

Tanulóul

Egy 13—14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiu — ki írni és olvasni tud, **könyvkötőtanulóul** felfogadtatik **idősb Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utcza 10. és

Ifj. **RÁBELY MIKLÓS**

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Mielőtt butort vásárolna

ne mulassza el saját érdekében megtekinteni

Özv. Benkó Jánosné

gömörm. leg. égibb és legnagyobb butortelepét.
Rimaszombat, Kossuth Lajos-utca

Tulzsufolt raktárai folytán ajánlja a legmodernebb ebédlőket: paliszander, mahagoni, tölgyfa stb. színekben, valamint a legmodernebb román-stílu tölgyfa ebédlőket. — Hálószobákat: mahagoni, cseresznye, kőris, fehér madár-jávör és különböző kü földi faeművekben is. — Uri szobákat a legmodernebb stílekben, iroda berendezéseket, amerikai íróasztalokat **önköltség áron.**

Továbbá függönyöket, ágyterítőket, szőnyegeket kiárusítás miatt a **beszerzési áron alul.**

Azonkívül saját kárpitos műhelyemben készült mindenemű párnázott butorokat, ugymint: ebédlődiványok, fotelek, angol bőrgarnitúrák, matracok stb. Minthogy raktárainban csakis elsőrendű árut tartok, azok szolid és tartós kiviteléért szavatolok.

Hogy ez nem üres reklám, tekintse meg minden vételkényszer nélkül raktárainkat, hogy a nagy választékról és a butorok szép és szolid kiviteléről és a rendkívül olcsó árakról meggyőződjön. A butorok legnagyobb része saját asztalos műhelyemben készül. — Hitelképes egyéneknek részletfizetésre is adok.

Egyben van szerencsém a t. közönség szíves figyelmébe ajánlani **temetkezési vállalatomat és koporsó-raktáramat**, ahol nagy készletet tartok mindenféle érc- és fakoporsókban, valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékekben és felszerelésekben és így azon helyzethen vagyok, hogy temetkezéseket, valamint a vele járó összes teendőket a legdiszesebbtől a leg egyszerűbbig jutányos árak mellett elvállalhatom.

Temetkezéseket vidékre is elvállalok, valamint hullaszállításokat is. 11—*

A Berlini Victória

érvényben levő életbiztosítási kötvényei

háború esetén

minden pótdíj és minden bejelentés nélkül

teljes összegükben érvényesek.

Elfogad a háboru alatt is életbiztosításokat, mely kötvények teljes biztosítási összegben érvényesek.

KOHN ALBERT fakeskedő rimaszombati vezérügynöksége.

RÁBELY MIKLÓS FIA

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE
RIMASZOMBAT, ERZSÉBET-TÉR 9.

Telefon szám:

52.

Telefon szám:

52.

Ajánlom a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű **könyvnyomdámot és könyvkötészetemet,**

minden e szakba vágó munkák pontos, gyors és izlésteljes kivitelére.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok stb. **Ügyvédeknek:** intőlevelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, levélborítékok. — **Pénzügyintézeteknek:** alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvények, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérleg-számlák stb. — **Kereskedőknek és Iparvállalatoknak:** körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, címkek és ragezédulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, címkarttyák, üzleti jelentések, levelezőlapok stb. — **Továbbá:** falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb.

A „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Könyvkötészetem: — a legújabb gépekkel és segédeszközökkel felszerelve — mindenféle könyvkötői és diszmunkák kifogástalan elkészítését gyorsan és méltányos árak mellett felvállal.

Gyász-szallagok föliratai gyorsan és izléseesen eszközöltetnek.

Izléses munka.

Jutányos árak.

Izléses munka.

Jutányos árak.